

Hanna Halmeenpää vihr ym.

Kirjallinen kysymys Kemijoki Oy:n velvoitteista kansallisen kalatieratratian toteuttamisessa

Eduskunnan puhemiehelle

Kemijoki Oy:llä on yhteensä 16 vesivoimalaitosta Kemijoen vesistöalueella. Yhtiön suurin osakkeenomistaja on Suomen valtio, joka omistaa yhteensä 50,10 % Kemijoki Oy:n koko osakekannasta.

Kansalliset lohi- ja meritaimenstrategiat tähtäävät vaelluskalojen palauttamiseen sopiviin rakennettuihin jokiin. Myös valtioneuvostossa vuonna 2012 hyväksytyyn kansallisen kalatieratratian tärkeimpänä tavoitteena on uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden vahvistaminen. Kemijoki kuuluu strategiassa määriteltyihin kalatieratratian kärkeihin.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen laatimassa "Rakennettujen jokien kalataloudelle aiheutuneet vahingot ja kalatalousvelvoitteet" -selvityksessä vuonna 2014 todettiin mm. Kemijoen valjastamisesta määrätty kalatalousvelvoitteet neljästä seitsemään kertaa liian pieniksi suhteessa aiheutettuun kalataloudelliseen vahinkoon. Voimayhtiöiden kalatalousvelvoitteiden ajantasaistaminen ja muuttaminen poikastutuksista vaellusesteiden poistamisen suuntaan kuuluu hallitusohjelmaan osana kalatieratratian toimeenpanoa. Myös EU:n vesipuitedirektiivi ja meristrategiadirektiivi velvoittavat Suomea huolehtimaan uhanalaisten vaelluskalojen luontaisen lisääntymiskierron edistämisestä.

Lapin ELY-keskus jätti viime keväänä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon lainmukaisen hakemuksen Kemijoen vesivoimatuotantoa harjoittavien yhtiöiden, Kemijoki Oy:n ja PVO Vesivoima Oy:n, kalatalousvelvoitteiden muuttamisesta vastaamaan ajantasaista tietoa kalaston hoidon tarpeesta. Voimayhtiöt ovat tämän jälkeen vaatineet aluehallintovirastoon lähettämällään kirjellä muutoshakemusta hylättäväksi jo ennen kuin sitä on edes avattu kuulemiskierrokselle. Yhtiöt väittävät kalatalousviranomaisen vaarantavan toimivan yhteistyön ja esittävän kohtuuttomia vaatimuksia energia-alalle.

Kemijoki Oy on tavoitellut sitä, että pohjoisen kalatieratratian hankkeista vastaisivat vesialueiden omistajat ja kunnat. Yhtiö ei ole vapaaehtoisesti ryhtynyt muuttamaan kalataloustoimiaan kansallisten strategioiden ja uuden tutkimustiedon mukaisiksi eikä näytä tunnistavan omaa vastuutaan kalatalousvelvoitteiden ajantasaistamisessa, vaan esittää uhkauksia pitkistä valituskierteistä kalaviranomaisen velvoitemuutoshakemusten johdosta.

Kirjallinen kysymys KK 495/2017 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä tavalla valtio aikoo Kemijoki Oy:n suurimpana omistajana edistää yhtiössä kansallisen kalatiestrategian ja muiden kansallisesti ja EU-tasolla hyväksytyjen vaelluskalojen luontaisen elinkierron parantamiseen tähtäävien strategioiden ja velvoitteiden toteutumista ja

aikooko valtio ohjata Kemijoki Oy:tä vastuulliseen toimintaan kalatalousvelvoitteiden muutoshakemusprosessissa?

Helsingissä 10.11.2017

Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr
Johanna Karimäki vihr
Touko Aalto vihr
Ville Niinistö vihr
Krista Mikkonen vihr
Antero Vartia vihr